

Nối Kết qua Các Truyện Kể

Khi con của quý vị xin được kể chuyện, quý vị tìm tới kệ sách, hay kiếm một đĩa DVD mà quý vị có thể hát? Nếu làm như vậy, quý vị đang mất đi một cơ hội bằng vàng để dễ dàng thực hiện sự nối kết tình thân và dạy bảo. Quý vị có tất cả những gì quý vị cần mà không cần phải dời gót đi đâu cả. Hãy bỏ chút thời gian suy nghĩ và nhớ lại, sau đó ngồi xuống và kể cho các em nghe một câu chuyện gia đình. Thoạt tiên thì có vẻ lúng túng, nhưng rồi quý vị sẽ sớm nhận ra rằng quý vị đã phát triển một phương thức hữu ích để dạy bảo con mà vui thích cho tất cả mọi người.

Các kỷ niệm của gia đình

Kể một câu chuyện gia đình liên quan đến việc chọn một kỷ niệm và tạo sinh khí cho nó. Đây là một số các ý kiến:

- Kể cho các em nghe một điều gì đó về chính các em: tên của chúng từ đâu mà có; ngày mà chúng ra đời; ngày mà ông bà nội, ngoại đã nhìn thấy chúng lần đầu tiên.
- Hãy nói về chính quý vị và những kỷ niệm của chính quý vị: cách mà quý vị và người phối ngẫu của quý vị đã gặp nhau, món quà đẹp nhất mà quý vị đã từng nhận được, lúc mà quý vị đã sợ hãi nhất khi quý vị còn bé.
- Hãy nhìn lại nguồn gốc của gia đình: cố gắng nhớ lại các câu chuyện lúc chính cha mẹ của quý vị lớn lên; nếu gia đình của quý vị từ một nơi khác đến, kể cho các con của quý vị các câu chuyện về nơi đó, rằng nơi chốn đó đã cách xa nơi này 500 hay 5000 cây số.
- Lấy cảm hứng từ những điều chung quanh quý vị: kể cho chúng làm thế nào mà cái bình bông trên kệ đã có được trong bộ sưu tập của quý vị; hãy nói về ngày lễ mà quý vị đã đi khi quý vị mua cái muỗng kỷ niệm đó.
- Kể một câu chuyện về mùa: nếu đang là mùa thu, hãy kể về trang phục hóa trang đêm Halloween; nếu đang là mùa đông, hãy nhớ lại về việc trượt băng và những cuộc phiêu lưu trong tuyết.

Việc kể chuyện có thể diễn ra bất cứ nơi nào mà quý vị và con của quý vị đang ở bên cạnh nhau. Quý vị có thể đang xếp quần áo giặt ủi, đang lái xe tới tiệm, đang đi bộ tới trạm xe buýt... hay đang cùng ôm ấp nhau trong một căn phòng tối lúc cuối ngày.

Chuyện được kể, chứ không phải lặp lại nguyên văn

Kể một câu chuyện là một cách đối thoại hai chiều, rất giống như đang nói chuyện với nhau. Hãy mong đợi là các con của quý vị sẽ cắt ngang để đặt một câu hỏi hay để sửa sai một chi tiết. Quý vị có thể sắp xếp câu chuyện của quý vị cho phù hợp với các em. Câu chuyện bắt đầu khi chúng đã sẵn sàng và kết thúc khi chúng bắt đầu không còn ngồi yên.

Hãy học cách sử dụng các điệu bộ và giọng kể để làm hứng thú thêm cho câu chuyện kể của quý vị. Với sự thực tập, quý vị sẽ có thể lên cao giọng và nói chậm rãi giọng của quý vị và sử dụng các cử chỉ, điệu bộ và những sự ngừng, nghỉ. Hơi phóng đại cách kể chuyện sẽ thu hút sự chú ý của các thành viên trẻ tuổi. Cũng như trong bất cứ một cuộc nói chuyện nào, quên một chi tiết không phải là một vấn đề lớn. Những người kể chuyện thường bẻ quặt lại với những câu như, “Không biết tôi đã có đề cập rằng...” hay “Điều mà cô ấy đã quên cho tới ngay vừa mới đây là”

Sự khác biệt giữa kể chuyện và trò chuyện là các câu chuyện thì nhắm đến một mục đích nào đó. Một điều gì xảy ra mà đáng để biết đến. Có thể nhân vật chính thì thành thật, keo kiệt, tự tin hoặc hống hách, và điều đó gây ra vấn đề, tạo một sự khủng hoảng hay một tình huống hài hước.

Kể cho thành viên của quý vị

Quý vị sẽ sớm nhận biết rằng loại chuyện nào mà các con của quý vị yêu thích. Khi các em còn rất nhỏ, trẻ em thích nghe đi nghe lại cùng một câu chuyện. Chúng cũng thích sự lặp lại của các câu trong truyện, giống như hát điệp khúc. Làm giọng điệu, như tiếng các con bò kêu moooo và các tiếng chuông kêu leng leng, chắc chắn cũng tạo được sự chú ý nơi các em.

Những trẻ lớn tuổi hơn thì thích hành động, những sự bất ngờ và kịch tính. Các em thanh thiếu niên thì thích những câu chuyện kể về kinh nghiệm của cá nhân, đặc biệt là những truyện về những giai đoạn khi quý vị bị bối rối, lo âu hay đã phạm lỗi. Các em cảm thấy yên tâm khi biết rằng những cảm xúc khó khăn giống như vậy đã làm phiền quý vị khi quý vị bằng tuổi của các em.

Điều lợi ích là gì?

Có đủ mọi lý do để chính miệng quý vị kể chuyện cho con của quý vị nghe.

- Thời gian kể chuyện xây dựng những sự nối kết tình thân gia đình. Quý vị và con của quý vị cùng chia sẻ sự vui thích, sáng tạo. Đồng thời, các con của quý vị đang học hỏi thêm về cuộc sống của quý vị, những phản ứng của quý vị và nguồn cội của quý vị.
- Trẻ em học cách tập trung và trở nên những người biết tích cực lắng nghe.
- Quý vị mở rộng trí tưởng tượng của các em với những chủ tượng hình trong các câu chuyện kể của quý vị.
- Khi quý vị kể các câu chuyện mà có liên quan đến việc đương đầu với những cảm xúc khó khăn, quý vị có thể giúp cho con của quý vị đỡ bị căng thẳng từ chính các cảm xúc mãnh liệt của các em. Ví dụ, trong một câu chuyện, quý vị có thể nhận ra những nỗi sợ hãi của trẻ và làm dịu đi những nỗi lo âu của các em. Ngay cả những hồi ức xấu cũng có thể gợi cảm hứng cho những câu chuyện kể về những khó khăn đã trải và vượt qua được trong cuộc đời.
- Đôi khi quý vị có thể dùng những câu chuyện để hướng dẫn trẻ em mà không cần phải quở trách. Nếu một đứa trẻ đang gặp phải một tình huống khó khăn, quý vị có thể kể một câu chuyện mà trong đó nhân vật chính đang đối phó với một vấn đề tương tự. Bằng cách này, quý vị giúp cho đứa trẻ nhìn thấy vấn đề bớt phức tạp hơn. Cần nhắc các hậu quả bằng hình thức này thì thường dễ dàng hơn. Quý vị có thể dừng lại ở một điểm và hỏi, “Con nghĩ điều gì có thể xảy ra lúc này?” hoặc “Con nghĩ xem nhân vật này nên làm gì?”

Một khi quý vị đã khởi sự, quý vị sẽ thu hút được các em và hãy bắt đầu để dành các câu chuyện để kể trong những giây phút yên lặng bên nhau. Nào bắt đầu đi, hãy kể một vài câu chuyện!

phỏng theo bản tài liệu nguyên tác của FRP được viết năm 1997 bởi Jane Waterston

Nouer des liens au moyen d'histoires

Lorsque vos enfants réclament une histoire, vous dirigez-vous vers un livre ou vers un DVD? Si oui, vous ratez une occasion en or de nouer des liens et de faire passer des messages. Vous avez tout ce qu'il vous faut à portée de main. Prenez un moment pour réfléchir et laissez venir les souvenirs. Ensuite, assoyez-vous pour raconter une anecdote au sujet du passé de votre famille. Vos premières tentatives manqueront peut-être d'assurance, mais vous vous rendrez bientôt compte que vous avez ajouté un élément utile à votre trousse d'outils parentaux, un outil qui en plus fait plaisir à tous.

Les souvenirs de famille

Quand vous racontez une histoire de famille, vous sélectionnez un souvenir et vous lui donnez vie. Voici quelques suggestions :

- Racontez aux enfants une **histoire à leur sujet** : l'origine de leurs noms; le jour de leur naissance; la première rencontre avec leurs grands-parents.
- Parlez de **vous-même** et de vos souvenirs : l'occasion où vous avez rencontré votre conjoint ou conjointe; le plus beau cadeau que vous avez reçu; ce qui vous faisait peur quand vous étiez jeune.
- Faites appel aux **racines de votre famille** : essayez de vous rappeler des histoires au sujet de la jeunesse de vos propres parents; si votre famille vient d'ailleurs, parlez à vos enfants de cet endroit, qu'il soit situé à 500 ou à 5000 kilomètres.
- Inspirez-vous des **objets qui vous entourent** : dites-leur comment vous avez acquis le vase dans le salon; parlez des vacances au cours desquelles vous avez acheté cette cuillère souvenir.
- Racontez une histoire en lien avec la **saison** : à l'automne, parlez de costumes d'Halloween; en hiver, rappelez-vous des aventures dans la neige et sur la glace.

Vous pouvez raconter des histoires n'importe où. Vous pouvez être en train de trier la lessive ensemble, de rouler en auto vers le supermarché, de marcher jusqu'à l'arrêt d'auto-bus... ou de câliner dans la pénombre de la chambre à la fin de la journée.

L'art de raconter

Quand on raconte une histoire, la communication se fait **dans les deux sens**, un peu comme dans une conversation. Attendez-vous à ce que vos enfants vous interrompent pour poser des questions et pour corriger un détail. Vous pouvez ajuster votre histoire en fonction de votre public. L'histoire commence quand ils sont prêts et se termine quand ils commencent à s'agiter.

Apprenez à vous servir de **gestes** et du **ton de votre voix**. Avec un peu de pratique, vous serez capable de modifier le registre et le rythme de votre voix, et de vous servir aussi de mouvements, de gestes et de pauses. Votre jeune auditoire sera captivé si vous exagérez des maniérismes habituels. À l'image des conversations, ça ne pose pas de problème si vous oubliez un détail. Les conteurs font souvent des détours

en se servant de phrases telles : « Est-ce que j'ai mentionné que... » et « Ce qu'elle avait oublié jusqu'alors... ».

Les histoires diffèrent du bavardage en ce qu'elles ont **un but précis**. Il se produit quelque chose qui est bon à savoir. Peut-être le personnage principal est-il honnête, grippe-sou, arrogant ou sûr de lui. Peut-être cette qualité occasionne-t-elle un problème, une crise ou une situation comique.

Suivez les goûts de votre public

Vous apprendrez vite ce qui plaît à vos enfants. Très jeunes, les enfants aiment écouter la même histoire... encore et encore. Ils aiment également entendre les mêmes phrases répétées au sein de l'histoire, comme le refrain d'une chanson. Les effets sonores, tels les vaches qui font « meuu, meuu » et les cloches qui font « ding, dong », sont une valeur sûre pour attirer leur attention.

Les enfants plus âgés sont attirés par l'action, les surprises et le drame. Les ados préfèrent des histoires tirées du vécu, surtout quand elles font ressortir des moments où vous étiez gênés, anxieux ou dans le tort. Il est rassurant de savoir que les mêmes émotions fortes vous ont secoués quand vous aviez leur âge.

Quels sont les avantages?

Il existe toutes sortes de raisons de raconter des histoires à vos enfants dans vos propres mots.

- L'heure du conte renforce les **liens familiaux**. Vous et vos enfants partagent une expérience amusante et créative. Du coup, les enfants en apprennent plus au sujet de votre vie, vos réactions et vos racines.
- Les enfants apprennent à **se concentrer** et deviennent des auditeurs actifs.
- Vous activez l'**imagination** des enfants au moyen des images que vous dessinez avec des mots.
- En racontant des histoires qui traitent d'**émotions difficiles**, vous aidez les enfants à calmer leurs propres émotions fortes. Dans le cadre d'une histoire, vous pouvez reconnaître leurs peurs et soulager leurs craintes. Même les mauvais souvenirs donneront lieu à des histoires de difficultés vécues et vaincues.
- Parfois, vous pouvez vous servir d'histoires dans le but de **guider l'enfant** sans le sermonner. Si un enfant fait face à une situation épineuse, vous pouvez raconter une histoire dont le personnage principal est confronté à un problème semblable. De cette façon, vous aidez l'enfant à prendre du recul face à sa situation. Il arrive souvent que cette perspective lui permettra de mieux réfléchir aux conséquences éventuelles. Faites une pause dans l'histoire à un moment donné et posez la question, « Qu'est-ce qui va arriver maintenant? » ou « Que penses-tu que cette personne devrait faire? »

Une fois parti, vous y prendrez goût et vous commencerez à accumuler des histoires pour des moments opportuns. Allez-y, racontez quelques histoires!

*adapté d'un feuillet ressource écrit pour
FRP Canada en 1997 par Jane Waterston*